

Oglaš, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglaš itd. šalje se naputnicom ili polonicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod narudbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravništvo u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849. Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu mole stvari, a deslogu sve pokvari. Narodna poslovica.

Ugovorni urednik i izdavač Jerko J. Maholja.

U nakladi tiskare Luginja i dr. u Puli ulica Gulja 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Fanatizam za Italiju u Crkvi.

Pod gornjim smo naslovom uvrstili u predzadnjem broju dopis iz Poreča, koji nam jasno osvjetljuje mišljenje i čuvstva latinskog svećenstva, imenito onog u Poreču. Onom dopisu nismo sa svoje strane pridodali ni slove. Čekali smo na možebitni ispravak one vesti. Nema ga. Čin se zbija javno, u sred bijela dana, pred više vjernika. Molilo se na sav glas, molilo se u Poreču, u Stolnoj crkvi, u prisutnosti više svećenika, za vrijeme javnog bogoslužja: molilo se za Italiju! Čin je dakle pred nama. Ne možemo, a da se danas malko na nj ne osvrnemo.

Činimo to radi naše javnosti u porečkoj biskupiji. Ne činimo toga iz tobožnje zlonadosti, što su se naši najljubši narodni protivnici — latinski popovi — jednom već sami razkrinkali i pokazali svijetu što su i kamo smieraju. Ima vremena, da smo ih mi upoznali i znamo kakvi su oni u nutriji crne im duše. Prije ih kasnije morali je do toga doći.

Mnogo su oni jada zadali biednom našem narodu, u crkvi i van crkve. Iz crkve iztrijebili nam jezik, a van crkve radili prirodjenom im lukavošću i prevejanostu, kako da nam skuće narod u političkom i gospodarskom pogledu. Niti za kršćanski se uzgoj našeg naroda nisu oni trinuli. Propovjedali mu oni talijanski, nagovarali ga talijanski, pisali mu talijanski. A narod ih nerazumio. I zato je zaostao u kršćanskom nauku, nazadovao u čudorednom pogledu, gdje gdje poživinčio. Latinske popove nije za to duša boljela. Veselili su se, kad bi čuli, da koji naš čovjek izgova, kaoju riječ talijanski. Makar da i psuje, samo da je to u talijanskom jeziku. To je rek bi danas njihova misija. Vjera je kod toga za nje sporedna stvar, a čudorednost naroda deveta im briga. Čim je narod nečudoredniji, brže će ga kano naroda nestati. Tko će da iz ustiju talijanska nepata čuje rieč božju, rieč ljubavi, rieč mira nek se prije potalijanči. Inače: ne bilo ga!

Takvim se eto prikazuje poslanstvo latinskog svećenstva među našim pukom, navlastito u porečkoj biskupiji. Razmahala se latinska družba i dala se na posao raznarodjivanja naše čeljadi, u crkvi i van crkve, osobito pod biskupovanjem Flappa. Sve joj je tamo dopušteno, ničesa se ona ne boji, pred nikim ne zaca, jer znae, da će biti u milosti biskupa, samo ako se iztakne u raznarodjivanju našeg puka. Uztreba li, biskup će ju uzeti u obranu i pred svjetovnom oblašću. Ali uvjet je jedan: potalijančuj Hrvate!

Evo nam Tara. Nekoć bijaše to galogljaska župa. I dok je tamo župnikom naš starina Koraca nije se u onoj crkvi inače propovjedalo i molilo, nego li hrvatski. A narod bio dobar. Ali u očima oblastnika činio je zlo za to ga bacilo u mirovinu. Oči onda se u tarskoj Crkvi nije više čula hrvatska rieč. A kako je tamo danas

sa nabožnošću i čudorednošću neka govori prazna crkva i sudbena statistika.

Eto nam Vrhinade. Na onu župu molio je i je i jedan hrvatski svećenik, imajući iza sebe većinu župljana izbornika. Ali ga je biskup, premda vrstan i dostojan ravnati svakom župom, izključio iz natječaja tek da bude pučanstvo primorano izabrati talijana, a da ga pak ovaj iznarodjuje. To se je i dogodilo. A sada naši Ferenci i Božje Polje u vrhinadskoj župi samo hrvatsko pučanstvo, ili nek se poturče ili nek se potalijanče. Onaj naš od izbora izključeni svećenik, napisao onako u naglosti biskupu pismo i reče mu, da nije katolik! Mislite li, da je onog našeg svećenika za bolila zato kada glava? Nije niti vlas od glave, kamo li bi glava. Naprotiv. Dobio je drugu župu, koju sam biskup podjeljuje i u kojoj je izključena mogućnost bilo kakve italijanizacije, pak, budie je morao ipak prikazati molbu ako je tu župu lito dobiti, reče biskup: humiliter se subjicit... i podijelio mu župu. A ono, da nije katolik, spradio je u džep i drži još i danas za dan suda i grjeva božjega, kad mu bude, košta svakomu, dati način za svadjebla i nedjebla svoja.

Eto nam sv. Nedelje na Labinstini. Nepodobštine, što je prigodom izbora župnika, a sebi u prilieg, počinio tamošnji župni upravitelj, bile su predmetom prijeh novinarskih, a sada sudbenih rasprava. Ali ga biskup Flapp još uvijek tamo drži, na smutnju većine župljana, samo da vrši službu italijanizatora. Eto nam Labinaca. Mi hvatamo za dušu dekana Stolnog kapt. u Poreču preč. g. Pakovića, nek nam kaže: kako je on tamo svojedobno propovjedao i obavljao ostale službe božje? A kako je tamo danas? Ili zar se je onamošnje pučanstvo moglo preko noći potalijančiti, da se u crkvi polatini? Ali je za to Babudri in peclore budući kanonik Stolnog kaptola, jer je vrstan italijanizator. Ne mari da piše povjest porečke crkve, u kojoj se nalazi svakak šlo miriši po herezi, kako je to u svoje doba hotio ustanoviti list „L' Amico“. Dosta Flappa, da Babudri potalijančuje. Drugo njemu i ne treba.

Eto nam Zbandaja, gdje je porečki Kaptol namjestio župnikom nekog Franca, k jeva je prošlost u prošlosti i koji se sada bavi više liječničtvom, nego li svećeničtvom. Ali jer je napisao knjigu o higijeni i poslao ju na poklon Nj. Velicanstvu kralju Italije, a ovaj se na daru uljudno zahvalio i zahvala bila odmah sutradan odtiskana u „Il Piccolo“, eto župnika Franca u mlosti bi-kupa Flappa, veselog što se je jedan od njegovih župnika prodičio pred licem kralja Italije. A pučanstvo u Zbandaju sluša Francu gdje propovjeda, a da mu — kako znae lijepe hrvatski govoriti — ne razumije ni slova. I tako to ide redom u Funtanama, u Montrilju, u Bačvama, u Novojvasi, u Vrhinadu itd. itd.

Laujske je godine kanonik Orlandini pozakonio par njih u Stolnoj crkvi u Poreču, pa, kako su to bile hrvatske stran-

ke, upravo im odnose upite u hrvatskom jeziku, kako to propisuje rimski obrednik i kako se to od starine običavalo u onoj crkvi sa hrvat. strankama. Proti tomu digla glamu porečka liberalna općina, a biskup Flapp pokorno poručio Obćini, da se toga neće nikad više dozoditi u Stolnoj Crkvi. A onamo se prije u onoj crkvi ne samo vječavalo, nego i krsilo i podučavalo i dodar propovjedalo u hrvatskom jeziku. Ali tako je. Dana: je u porečkoj biskupiji nijednjava jedno spasavajuća talijanština i kako smo to već više puta istakli. prael i rikar porečke biskupije jest od vremena Flappovih talijanska istarska Janta.

Porečka župa ima preko hiljade Hrvata. Ali ti Hrvati nikada ne čuju glas svoga pastora, župnika C 221. Oni s njima neznaju govoriti, jerba mu je hrvatski tuđi jezik. U oslalom njegovu glasa ne čuju nikad niti njegovi talijanski župljani, jerba nekad ne propovjeda. Upravo košto njegov kolega ovdje u Puli, župnik Pavari. U obim župama ima veliki broj Hrvata, koji se sa svojim župnikom ne mogu razumjeti, jer im jezika ne pozna. Ne samo. Oni župnici nikad ne launaju hljebe rieči božje niti svojim župljanom talijanske narodnosti, jer sa to neospobni. A ipak ih je biskup Flapp ne samo imenovao, nego ih još uvijek drži na čelu onih župa, makar da bi imali biti po svim kanonskim pravilima s mjesta uaknuti. Ali su za to dobri italijanizatori.

Prigodom zadnjih izbora za carevinsko vijeće došao je bio iz Poreča župnik C 122 u Rovinj, da nagovori tamošnje klerikalce neka bi glasovali za liberalca Candussija-Giarda, jer da bi inače mogao lahko ostati izabranim Hrvat Luginja. I uspio je dobrim dijelom. Nasjeo mu rovinjski župnik Rocco, a da se ne zamjeri presvj. biskupu Flappu, koji da želi živjeti u miru sa talijanskim liberalcima, gdje crkva sveta nad takovim mirom plače i jadikuje: eto u miru gorkost moja pregorka!

Za korizmene propovjedaoce dozivaju se u naše strane samo fratri ili popovi iz Italije. I nikad neće doći na njihovu propovjed, a da ne čuješ spominjati: la nostra bella Italia, la nostra bella lingua italiana, il nostro cielo italiano, la nostra costa italiana, il nostro italo mare adriatico, I nostri santi d'Italia, la nostra bella Venezia italiana itd. I išlo je to tako sve tiho, sve mirno bez prigovora, bez opaske s budu koje strane, išlo je to: a gonile vole! I već im se činilo da jadre put Italije tako lijepo, tako udobno, tako hitro, da su častina gospoda u Poreču mislila le mogu nesmetano zavapiti u porečkoj Crkvi prigodom javnog bogoslužja: O Marijo, svrni svoj pogled na Italiju!

Tu vero, felix Austria, gaude et exulta!

Izlazi svakog četvrtka u podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepeodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 1 nagodina 5 K za seljake, odnosno K 2-50 na ili K 5—, odnosno K 2-50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pejedinji broj stoji 10 h., zaostali 20 h., kolik u Puli tolik izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari Luginja i dr. Via Gulja br. 1, kamo neka se naslovljavaju sva pisma i predplata

Iz carevinskog vijeća.

U Beču dne 13. oktobra 1911.

U razpravu o skupoci posugnuji u napokon i gospoda ministri tečajem ovog čedna. Prvi je uzeo rieč ministar predsjednik u sjednici od dne 10. o. mj. Na početku odbio je oštre izraze vodje socijalističke stranke Dr. Adlra, koji se je oburio na Italiju zbog rata u Tripolisu. Odbio je također oštre izraze proti sudcima i ministru pravosudja.

Prehazi zatim na samo pitanje skupoce zveča. Skupoca, veli zahvalila je ne samo živozna sredstva, nego još i više druge artekle, koji spadaju također u životne potrebe. Nije istina, da vlada taj rezultati brojenja blaga, jer ti nisu dosada bili obavljani, a još kroz ovaj mjesec će biti dogotovljeni. Ti rezultati nisu povoljni, jer je broj blaga kroz 10 godina pao za 3.5% (Česte! Česte!), i tek broj svinja i peradi je razmjerno znatno prasio.

Vlada se je uputila u pregovore s Ugarskom vladom, koji su privremeno prekinuti, te će se nastaviti sa konferencijama carevinskih i Irigavačh referencata. Prema sporazumu sa ugarskim ministrom predsjednikom, ne smiju se, dok pregovori traju, iznositi o njima potankosti (Pavici socijalista: Tajni sporazum!) Ne, o tajnom sporazumu ne može biti govora.

Zast. Biankini: Samo nemojte dalmatinske željeznice zrtvoriti, Gauselena!

Ministar predsjednik Gausch: Obzirom na ovaj povik može izjaviti, da će vlada uvijek čuvati austrijske interese, te da ni dalmatinske željeznice, ni koji drugi životni interes Austrije nije i ne će biti zrtvovan.

Galicijiski socijaldemokrat Daszynski polemizira sa predgovornikom, odgovarajući mu, da socijalisti nisu krivi skupoci. Navaljuje u na ministra pravosudja, koji da je dao potajnice naloge sudcima, da strogo sude demonstrantima iz Ollakringa.

U istom smislu govori i socijaldemokrat Smeral.

Ministar pravosudja.

Na to uze rieč ministar pravosudja Dr. Hohenburger koji neće govoriti o poznatom atentatu u parlamentu, koji atentat, da ga neće prestrašiti ni odvratiti od vršenja njegove dužnosti.

Uzimlje u obranu sudce proti napadajima socijalista. Cilj demonstracija dne 17. pr. mj. je dobar, ali su moralno odgovorni za izgrede oni koji su svjetlino upaljavali. Socijalisti htjeti bi pod svoj jaram skućiti i sudce. Proti osudi izgrednika nije bilo utoka. Starija vlast može po zakonu umanjiti im kaznu. Ministar zaključuje pozivajući socijaliste da stede ugled i neodvisnost sudaca.

Ministar poljodjelstva.

Ministar poljodjelstva barun Witmann nabraja potanko sve što je vlada do sada učinila za ublaženje skupoce, a što je već dobrim dijelom kazao ministar predsjednik Gausch.

Ministar trgovine.

Dr. Mataja, upravitelj ministarstva trgovine, nabrāja i on što se je u njegovom području učinilo i što se misli učiniti za ublaženje skupocje. Opaža da je i industrija radi skupocje pasivna, jer radi skupocje nadnice i sirovine postaju skuplje. Govori o kartelima: neki su koristni i potrebni, a neki škodni.

Zaključuje izjavljujući svoje uvjerenje, da se politika o skupoci mora najprije krećati u granicama dobro shvaćene i dosljedne gospodarske i socijalne politike.

U sjednici od 11. o. mj. nastavljena je razprava o skupoci.

Najprije uze riječ zastupnik Waber. On izjavljuje, da je juče sačinio govor ministra predsjednika baruna Gautscha pokazao, da se vlada postavila na kapitalističko stajalište. Ako ministar predsjednik nije u zadnje vrijeme pratio borbe i razvitak gospodarske politike u Austriji, onda je to vrlo žalostna činjenica, da je baš u ovaj kritički čas preuzeo predsjedništvo u kabinetu.

Zastupnik Friedmann veli, da su mjere, što ih je vlada poduzela protiv skupocje samo sitna paliativna sredstva, od kojih ne može biti mnogo koristi ni pomoći. Izjavljuje se protiv svake koncesije Magjarrima.

Pošto su govorili još zastupnici Božicewsky i Hummer, te Jerabeč i vitez Pantz, bude sjednica zaključena, a sljedeća uređena za sutra prije podneva.

U sjednici od četvrtka nastavljena je razprava o skupoci. Prvi uze riječ česki agrarac Udžal. On se ogradio protiv svake mjere, koju vlada namjerava poduzeti u ovoj skupoci živča protiv agraraca. Kršćanski socijal Neuttschf govorio također protiv izjave ministra predsjednika. Slovenački zastupnik iz Trsta Dr. Rybář govorio o pitanju stanarinskog i veli, da bi se zakonskim pravima moralo zajamčiti neka prava stanarima i očuvati ih od lživara nja kod stanarinskih pristojba. Govori na koncu i o odnosu naše monarhije prema balkanskim državama kod kojih je monarhija izgubila svaku simpatiju. Prema Ugarskoj Austrija se vazda ukazuje nepopustljivo, a sve iz bojazni pred kakovim konfliktom. No Ugarska drži se vrlo neprijatno prema Austriji i ne čini ni da uvaži u ovoj situaciji ni strategičke momente monarhije. Tako ona neće ni da ispunio svoje obveze, da izgradi željeznički priključak na Dalmaciju.

Slovenski zastupnik Povše veli, kad bi se gledalo podignuti zemaljsku i gospodarsku produkciju samo za 25%, da bi se ne samo time pokrilo potrebitine monarhije, već bi monarhija mogla produkte i eksportirati. Time bi pitanje skupocje mesa i živeža bilo riješeno.

U nastavku razprave o skupoci govorili su u petak zast. Zahradnik, Gross i Kun. Zatim su izabrani generalni govornici. Iza toga se raspravljao prešni predlog o dalmatinskim željeznicama. Zast. Markl i Smodlaka naglasili su, da Ugarska mora izpuniti svoje obćeganje bez ikakvih koncesija sa strane Austrije. Govornik apelira na kuću, neka podigne svoj glas protiv ovom atentatu na Dalmaciju, na državne interese i na ugled i dostojanstvo kuće, i da se ne daje Ugarskoj ovu koncesiju.

Na to je prekinuta razprava i zaključena sjednica. Dojduća sjednica u utorak.

Prešni predlog

Zastupnika Matka Mandića i drugova radi biiede, koja vlada u većini seoskih občina Istre usljed elementarnih nepogoda, osobito zbog tuće, olujia, povodnje i suše.

U sjednici carevinskoga vieća od dne 25. jujlja 1911. podnio je prvopodpisani

sa drugovima šest prešnih predloga idućih za tim, da se pripomogne iz državnih sredstava hrvatsko-slovenskim obćinama Istre, koje su nastradale usljed tuće, olujie, povodnje i konačno dugotrajne suše. O tim šest občina nalaze se četiri u političkom kotaru Kopar (Marezige, Pomjan, Dečani i Okuzla-Klanec) dočim su ostale dvije u političkom kotaru Volosko (Podgrad i Materija).

Koliko je podpisanim poznato odazvala se je visoka c. k. vlada do sada samo na vapaj dviju od spomenutih občina koparskog kotara — i to na Marezige i Pomjan — dočim se nije ništa doznalo glede kakve akcije za ostale slavenske občine toga kotara niti za one druge iz političkog kotara Volosko.

Od mjeseca jujlja o. g. pogoršao se je položaj onog siromašnoga stanovništva kudi i kamo jer je od tada pak sve do poldneva septembra pritisla tako velika i dugotrajna suša, da je douništila i ono malo proizvođača zemlje, koje bijaše prije postojala tuča, povodanj ili oluja.

Usljed toga nastala je u seškim obćinama Istre u obće, napose pako u sjevernom i najsiromašnijem njezinom dielu t. j. suđenom kotaru Podgrad, nevolja i biieda tako velika, da se je našla prisiljenom kartarska „Gospodarska zadruga“ u Podgradu obratiti se posebnom molbom-spomenicom na Visoko c. k. Ministarstvo poljodjelstva, koja je ovdje nize u prepisu priložena a da se bolje razvidi kako je absolutno nezgodno u onom kotaru znatna podpora stvarajućem pućanstvu. Ta spomenica glasi:

Visoko c. k. Ministarstvo poljodjelstva „Gospodarska zadruga“ u Podgradu u Istri smatra svojom velikom dužnosti, da priskoči na pomoć u velikoj ovogodišnjoj biiedi, koja vlada već sada u njezinu okolihu t. j. u obćinama Podgrad, Materija i Jelsane. Nedobije li stanovništvo u najkraće doba bilo odkuđ izdašne podpore, katastrofa je neizbježiva i u mnogima se ima glad pred vratima. Kao dokaz, da će se to stalno dogoditi neka služe sljedeća razjašnjenja.

Kako i po drugih stranah Istre, je ovo godišnja suša unistila sve jesenske proizvode zemlje. Stanovništvo neima ni najpotrebitijih pridjelaka za svakidašnju hranu t. j. krumpira i pažula. Osim toga je u selima Javorje, Gradisće, Obrov, Huje i Gaberck uništila također sav prvi proizvod zemlje tako, da seljaci nisu spravili žita niti za sjeme. U nekim drugim selima obćine Podgrad i Materija unistila je tuča samo djelomice prvi prirod, čim i taj čuti se obćenito nestašica žita u toliko, da neće biti pšenice za kruh jedva za jedan mjesec dana. U srednjem i južnom dielu Istre je stanovništvo tamo, gdje ne bijaše tuće, pridjelalo bar nešto vina, što će ga ljetos dobro unovćiti, nu u sjevernom dielu Istre, u obćinama Podgrad, Materija i Jelsane nemože vinska trla uspjevati radi preostre zime, te je narod upućen jedino na proizvode zemlje i na marćen vogojstvo. Osim tuće i suše nastale su i druge okolnosti, koje pospešuju biiedu medju našim pućanstvom. Ove godine vladala je u svim trim obćinama: Podgrad, Materija i Jelsane medju govodima kuga na gubcima i na pasklijama prouzročivši silnih šteta.

U našim stranama hrani se marva obćino 5 mjeseca pašom, nu zbog kurve i nepovijedi morao je seljak krmili svoje blago ljetos na jaslama deteljnom i svježim sienom, usljed česa mora nastati nestašica kreme.

Stanovni tvu nanešena je velika šteta i time, što nije moglo podvoznom govodima na cestu. U mnogo sela služi si narod kruh time, da vozi i prevaža drvo i drugo gorivo u Trst; ta je zaslužba usljed zabrane ljetos odpala. Otavre ili drugoga siena nije se u obće ni kasilo i radi toga

je zavladati u selima, gdje je biեսnita kuga

na blagu, velika nestašica siena ili kreme u obće.

Mnogo gore nego li za govoda biti će ove godine za krmad. Što će biti na tež, gospodarski udarac za ovaj kotar. Stanovništvo se je posljednjih godina velikim za nimanjem i veselim poprimilo gojbit krmadi, što bijaše martvijem gospodarima od velike koristi. Ljetos pako, pošto nemaju hrane niti za jedan mjesec te su radi toga prisiljeni prodavati krmaze za svaku cieniu prekupćina, što ih je silno prestrašilo te će proći godine i godine prije nego li se narod opet poprime ove tolike potrebite gospodarske graue. Glavne hrane za krmad t. j. korenja i repe neće biti nimalo, pače vrlo malo a krumpira niti za hranu ljudima.

Radi toga molimo poizno to Visoko c. k. Ministarstvo poljodjelstva, da bi zovolho uz sažnje cienie dobiti posua iz vojućkih magazina, jer jedva tako bi se moglo spasiti onu tolu važnu grupu gospodarstva našem seljaku. Jma od najvećih nevolja leži pako u tom što je ljetos pućanstvo prisiljeno kućovati skoro svu skudaju hranu u kućinama nu go skuplje nego li su normalne tržne cienie. Veliki trgovci imadu mnogo i za svu hranu, koja dolazi iz zana, te bituć bez svake konkurence utaraju hranu najviše cienie. Cienie su tako visoke, da će morati nezadovoljni, razmjerno dehtati svoj seljaci, potražiti za hranu povoljniju u obćinama drugih poljodjelstva. Seljaci pako, koji su zakuzeni, neće u obće ni dobiti hrane na vjerisiju te ih tako će ka slabio — plati.

Naše zadruge, napose naša „Mjekarca Zelošt“ u Hrušćici nastoji, da pomogne u tom obćiru stradajućemu narodu, te bi sada nabavila nu najvažniju hranu, kao krumpir, brašuo, posije itd. uz najvažniju cieniu. Nu to nu najvažniji magocje, jer u ta kraju veliki trgovci zadrugama još više cienie nego li namim trgovcima. Kad bi mogle zadruge i štediti davati narodu živč za normalnu tržnu cieniu, kaošto se ga dovaža iz inozemstva, ostedihi bi se time svakom seljaku 200 — 300 krama. To bi bila seljaku najveća podpora. Ali tolike podpore nemože seljak, uzprkos velikoj ovogodišnjoj biiedi, očekivati od visoke c. k. vlade. Posije, muku i koruzu dovazju u Trst i na Rieku veliki parobrodi, koji uzme u zakup par veletrgovaca i ti dobavljaju zatim za litavu pokrajinu živež bez ikakve konkurence. Da bi zadruge i šteditone preuzele čitave parobrode živeža, izključeno je, jer nemaju toliko kapitala na razpolaganje, a i kad bi ga imale, bio bi to za njih previeliki riziko.

Druge pomoći proti visokim cienama svakdanjem živežu neima, nego li bi bila ta, da izvoli Visoko c. k. ministarstvo poljodjelstva naručiti iz inozemstva veliko mnozvo svakdanjega živeža za ljude i za marvu t. j. koruze, posije i sredice te niže vrsti brašua. Taj živež neka se izručii zadrugama i šteditonicama da ga razpućava medju sfradajućem pućanstvu uz normalnu tržnu cieniu. Zadruge i šteditone obvezale se je istodobno, da će plaćiti taj živež c. k. ministarstvu poljodjelstva uz istu cieniu, za koju je doveženo iz inozemstva. U okolihu ove „Gospodarske zadruge“ je katastrofa pred vratima i radi toga treba brze pomoći. Radi toga usudjujemo se ponovno zamoliti Visoko c. k. Ministarstvo, da bi ono čim prije posredovalo u tu svrhu, da dodje biiedno i stradajuće pućanstvo do živeža uz normalne tržne cienie. U Hrušćici kod Podgrada, dne 6./10. 1911. „Gospodarska Zadruga“ u Podgradu.

„Mjekarca“ u Hrušćici: Ante Rogac predsjednik. Iq Marušić tajnik.

Na temelju ovdje navedenoga stavljaju podpisani sljedeći predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti: Poziva se c. k. vlada opetovno da pri- skoči stanovni tvu seoskih občina Istre u obće gdje to nije i u koliko nije već do-

sada učinda — napose pako stanovni tvu sušbenog kotara Podgrad t. j. obćinama Jelsane, Podgrad i Materija, b-zošćit ćo izdašnom podporom iz državnih sredstava na pomoć — i to u svrhu dobre uvjetne hrane stradajućim obćiteljima i krama blagu — gdje je to absolutno potrebno — i da daje javnim radnjama pako narodui, da se svojim radom u predlo- žoj zimi prehrani.

U formalnom pogledu predložie se, da se ova: prešni predlog uputi uporabom stviju u § 42. pravilnika predviđenih karta- tica, odboriu za ublaženje biiede.

U Beča, dne 10. oktobra 1911. (Sliede podpisi.)

Odbor za prosvjetu u Pazinu.

Malen i mlad je — početkom nareća bit će 2 godine njegovog obćanaka — ali sa ponosom i zadovoljstvom možemo predati taj mali kruž od 15 malih ljudi u Pazinu na svoj kulturni rad oko podzma- istarskoga naroda. U prošlog školskoj godini pokazao je svoju životnu snagu, kad je za vrijeme popisa naroda razvio svoj djelokrug po cijeloj srednjoj Istri od Baršana i Rovinj-kog-sela do Buzeta i Trpčeva, od Ljubina do Poreča i Pirana. Konačni rezultat popisa naroda bila mu je zadovoljština.

Pomoću Voloskih rodoljuba izdao je malin brošuricu o dužnostima pojedina kod samoga popisa; i njegovi članovi ušli su 44 sastanaka za poućavanje mukuza seliaka o važnosti popisa upõe i općev- no m tezku.

U Pazinu grada je polag svega toga njegov rad išao starim putem: prirćdio je 18 subotnih predavanja u zimskoj kući, kod kojih je sudjelovao ukupno 1489 osoba, popraćno po predavanju 82.

Ali isto poslije svršenoga popisa naroda nije odbor zaboravio na pouke željnog naroda: koliko su prilike dopuštale, poslije je svoje članove medju narod na poućava predavanja, kako u Ference, Kanfanar, Borut, Čipić i Rabac.

Pošto je pućka škola temelj budućega čovjeka i pošto je njezin uspjeh moguć samo tada, ako isto roditelji vrše svoju dužnost prema djeci, došao je odbor u svezi sa učiteljstvom do uvjerenja, da su za naše prilike roditeljski sastanci od velike važnosti. Dne 22. I. ove godine bio je u Pazinu sastanak, kod koga je sudjelovalo osim članova „odborna“ 25 učiteljica i učitelja iz srednje Istre sa tadašnjim predsjednikom Hr. učitelj društva. Zaključilo se je jednoglasno započeti sa roditeljskim sastancima, gdje bude imao dobitni učitelj glavnu riječ a „odbor“ mu stavlja na razpolaganje samo potrebne predava- telje.

Taj sastanak je od važnoga znemenja u našem razvoju: jer opažamo složno nastu- paće učiteljstva — najvažnijega kulturnoga faktora u našem narodu — sa kulturnim „odborom za prosvjetu“, kojega se je htjelo izolirati i mu zatvoriti put na- djaju narod. Roditeljski sastanci u prošlog školskoj godini bili su u Zabrzanima, Lin- dardu, Zareču, Zminju i Pazinu.

Došli su iznenada izbori za državni sa- bor, kod kojih nije „odbor za prosvjetu“ sudjelovao kao takav. Njegovi članovi imali su u tome slobodne ruke, sudjelovali su kod izborne borbe, i drugi rad je u tom vremenu poćivao.

Izmedju drugoga prirćdio je odbor paz- zinskiim Hrvatima isto nekoliko zabavnih večera, navedemo samo — večer „narod- nih pjesama“ sa pjevanjem i tamburanjem te veliku vrtu zabavu dne 2. jujlja u proslavu Sv. Ćirila i Metoda, koja je do- nesla oko K 600 čistoga dobitka.

Pošto je u Istri mnogo starina neisko- panih i vrijednih, da se saćuvaju, „narodno

vijeće* je na zauzimanje i inicijativu baš toga „odborna“ izabralo priredjivati odbor za ustanovljenje muzejskoga društva; tako je i „odbor za prosvjetu“ bio prvi, koji je pružio misao, da se ima stogodišnjica biskupa Doblre proslaviti njegovome spomenu dostojno.

U početku svojega nastupa manjkalo je odboru financijskih sredstava i velike akcije oko popisa naroda nebi se bilo moglo izvršiti, da mu nisu priskoćili u pomoć narodni zavodi i korporacije, koji su se odazvali svojoj narodnoj dužnosti.

Novčani promet odbora iznašao je u prošloj godini K 1028-63, prihodi bio je K 1079-93, razhod K 748-70, tako da danas još razpolaze odbor sa K 331-23 gotovine.

Ako bude odbor išao po putu, kojega je izabrao i s onom energijom, koju je pokazao u prošloj godini i kod kulturnoga rada ustrajao, razvit će se do jednoga izmed najvažnijega faktora u našem javnom životu. Stoga se nadamo, da će svi oni, kojima je na srcu napredak našega naroda u Istri taj „odbor“ moralno i materijalno podupirati.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

„Ungaro-Kroata“ I hrvatski jezik. Gospodine urednice! Vaše pritužbe u „N. Slogi“ protiv jednojezične talijanske table na agenciji „Ungaro-Croata“ u Puli rrgdi da nisu ništa koristile. „Ungaro-Croata“ ima tvrdu kožu. Ili moguće misli, da je tim stekla pravo, da vrijeđa naš narod, što u naslovu nosi hrvatsko („Croati!“) ime, i što je u nj uloženo mnogo hrvatskog kapitala. No „Ungaro-Croata“ ljuto se vara, ako misli da je ne ćemo znati prisišiti da postuje naš jezik, kao što smo znali prisišiti i iste c. k. oblasti, da moraju u Puli postovati hrvatski jezik. Ako je „Ungaro-Croata“ sada jedino parobrodarsko društvo koje podržaje svezu s Rijekom, moglo bi se to jako brzo promijeniti.

Da vidite, kako su malo pomogle Vaše talijanske pritužbe, čujte ovaj najnoviji slučaj, pa da se uvjerite, da „Ungaro-Croata“ ne samo što ima jedino talijanski natpis na svojoj agenciji u Puli, dok su n. pr. table: Lloydove, Dalmatinske i Dubrovačke plovidbe dvojezične, ona u svojoj agenciji zaposljuje isključivo takve osobe, koji hrvatski ni riječi ne znaju. Još sam talijanske godine bio jedamput u agenciji i hlio činovnika nešto pitati, ali neznati ni riječi hrvatski. Pred dvadesetak dana opet sam imao nešto posla u agenciji i nadjem nekog deželijana, kojemu je hrvatski jezik, što i meni kineski. Srijedu dne 11. t. nj. bio je ovdje na putu jedne moj kolega pravnik u Zagrebu. Podjismo u agenciju, da pitamo u koji sat putuje parobrod za Rijeku; ali neko golobrado momče ne razumije ni riječi hrvatski. Meni je već dozlogrdilo te rekoh nekoliko ostrih tom gospodičiću i odlučih iznijeti to u javnost, pak da vidimo, hoće li što koristiti.

Deputacija grada Pule u Beču. Pro sloga čedna boravio je u Beču načelnik grada Pule Dr. Varetton s nekim drugovima, koje je predveo zemaljski kapetan Dr. Rizzi ministru pravosuđa Dr. Hohenbergeru radi ustrojenja okružnog suda u Puli. Ministar je deputaciju saslušao i obćao učiniti što i koliko mu bude moguće a da se zadovolji želji i molbi puljske deputacije. Dr. Rizzi dokazivao je ministru, da radi ustrojenja okružnog suda u Puli netreba izjave zemaljskog sabora pošto su se obje saborske stranke očitovale za to ustrojenje. Ministru predložiše i osnovu kako bi se imalo zaokružiti djelovanje tog suda t. j. koji c. k. kotarski sudovi bi imali podpasli pod okružje novoga suda.

Čudno nam se čini, što se sada talijan-

skoj gospodi u Puli toliko žuri s ustrojenjem novog okružnog suda pošto znamo, da je carska vlada već pred 15 godina pitala zemaljski sabor Istre da se izjavi želi li imati okružni sud u Puli ili ne. Talijanska saborska većina je taj i sve daljnje slične upite carske vlade jednostavno bacala u arkiv.

Drugo je čega nemožemo odobriti, da se je deputacija preč ministrom pozivala i na izjavu hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru t. j. da su i oni za ustrojenje novog okružnog suda u Puli te da radi toga netreba čitati na odluku zemaljskog sabora. Ako je tomu tako, onda bi bila morala ta sl. deputacija bar iz pristojnosti upozoriti naše zastupnike u Beču i eventualno pozvati ih, da njoj se pridruže pak da složno i skupno uzrade kod ministra pravosuđa za što brže ustrojenje takvog suda. Ali talijanska gospoda iz Istre traže naše zastupnike samo onda, kad im to konvenira ili kad umogu bez njih ništa opraviti kao što n. pr. u pitanju istarskih željeznica.

U poslu ustrojenja okružnog suda u Puli držali su, da im netreba ni savjeta ni podpore naših zastupnika pak da mogu kasnije kazati: eto, mi smo sami izposlovali ustrojenje okružnog suda u Puli.

Neka bude tako, ali neka gospoda znaju, da taj sud ne će biti ustrojen baš onako, kako to oni želi i predlažu.

Još o postupku biskupa Flappa u Ližnjanu. Mi smo očekivali da će talijanske novine odmah lažno prikazati postu pak biskupa Flappa u Ližnjanu. Tako ovdješnji „Il Giornaleto“ objasnjuje sebe i svoje lažuč, da su pjevati u Ližnjanu na groznju biskupovu da će ih tužiti ako budu pjevali hrvatski, počeli kad pjevati latinski. To nije istina. Isto tako nije istina da su pjevači do tada pjevali u crkvi samo latinski a tek prisutnost biskupovu da su htjeli upotriebiti za potvrditi hrvatsko u crkvi. To ne, nego su biskupu, fanatičnom Talijanu, htjeli dokazati, da ne dopustaju ni jednom biskupu tjerati talijansku politiku u svojaj crkvi.

Kako je dražestan taj „Giornaletto“. U broju od petka bavi se ovdješnji list kamorre i pjesnom skolom našeg Sokola. Tuži se, da tu „egsotičnu skolu“ (pa da nisu „egsotični“ ljudi kamorre) pohodjaju mladići i djevojke talijanske narodnosti. Tima se grozi kamorritino glasilo talijanskom srečom i preporuča „boljem“ dielu talijanske mladosti da takove primi za vrat i baci napolje iz svojih društava. Na utjehu kamorraša javljamo, da plesne škole Sokola pohađaja zalibože vrlo malo mladića i djevojčica talij. roda, a medju njima više takovih, kojima su djedovi bili Hrvati. Da pak ti pulaze naše plesove, znak je, da su naši plesovi skladni i pristojni, te nisu na njima ni mladićni djevojke povriedjivani u svom stidu i časti. Tim prigovorom se kamorritino glasilo jako posjeklo, priznavajuć indirektno kakve su sve vrsti „pudel-bali“, „boljeg“ dijela talijanske mladeti, da sami njihovi sunarodnjaci hježe od njih, — i kako nam sami pripovjedaju — sa ne baš laskavim razloga po talijanske „pudel-bale“. Na naše plesove dolazilo bi još mnogo više talijanskih mladića i djevojaka ali se ih ne pušta, da se tako nepretvori i naše plesove u kojekakve „pudel-bale“, pak se u naše plesove pripuštaju samo bolji i biraniji mladići i djevojke svake narodnosti.

Iz Premanture. Početkom ovog mjeseca bio je postavljen na ovdješnjoj školi hrvatski natpis „Pučka škola“. Taj je natpis bio našim šarenjakom trn u oku. Oni bi bili svačkako htjeli, da na onom mjestu vide nešto drugoga, n. pr. „Scuola popolare“, ali kada im to nije bilo moguće, odlučte, da izbacie i hrvatski natpis.

Upute i nalože svojaj djeci, što imaju da čine. Ova se jedne večeri složje, i složanim silama udare na pročelje skolske zgra-

de gdje je bio natpis. Kamenje i blato letjelo je na zid i u prozore. Kada su mislili, da su već gotovi, otidju svojim kućama sasvim zadovoljni i uvjereni, da su počinili veliko junaštvo, kakvog Premantura još nigda nije vidjela. Drugog jutra bili su sasvim nezadovoljni naši poprdili vidieći, da je natpis ostao čist, a da je samo naokolo zid ostrapan hladom (po dječju. Kad je to vidio sior T... n pucao je od jada, kleo se i prijetio neuduznom natpisu, da se je sve od straha treslo.

I zbilja jedne noći nestane hrv. natpisa, kao da su ga strige odnese. Valjda ih je pri poslu omenuta pijevac, da se približava zora, a one od straha pobjegle pušivši na školu tri slova: — oia — „Ola“ sada su poprdili zadovoljni. Dvije im se sva premanturska dječad, jer su se pokazali velikim junacima, učinili su ono što nisu mogli da učine djeca. Živjeli!!

Mi im za sada samo umognemo poslović: „Radite kako ćete, ali ne ćete dloke čete“. (Čudno nam je pak da par propacha i slatunaca nazderanih i nalokanih od talijana negu takva šta počinili nekužnjeno. Zur nema u Premanturi ljudi koji mogu učiniti reč, kad to neće oblaštiti?)

Šapuće se po Premanturi, da misle Talijani (?) i poprdili skupljeni u „Unite“, otvoriti dječje zabavište, te već zato i prave nekakvo potpiše.

Premantarci, Hrvati, čuvajte se tih ljudi, da im ne nasjednete. Dalje od njih!

Naš Hečnik. Uprzorujemo sve naše u Puli i okolici na cglas u današnjem broju narodnog čelnika Dra. Dragutina Clottija.

Krčki kotar:

Vrbnik 14. oktobra. Javljamo Vam ugodnu vied, da je naš vodovod konačno dogotovljen i jučer svečano blagoslovljen. Tako smo imali jučer u Vrbniku veliki blagdan. Taj dan, koga možemo nazvati velikim i koji će ostati neizbrisivim storičinom upisan u spomenaru grada Vrbnika, ispunila se jedna od najprećih potreba i davno očekivana želja. Da to velevažno djelo ostane još življe i dublje u pameti cijelom pućanstvu te ga od koljena do koljena pričaju svojim potomcima, pozvala je naša občina svečanom činu presvjellog krčkog bi-kupa g. Dra. Antuna Mahoića, koji se je pozivu svom pripravnošću ljubežno odazvao. Presvj. g. biskup došao je oko 8 s. jutrom kečijem do polja, gdje ga je dočekao mnogobrojni narod sa odaslavljem občine, te vladinog i poduzetnickog inženira, odakle podjose svi pjesnice do izvora Roveznika i Grabrovnika otkuda bistra voda snabjeđuje cijelo mjesto. Tu je presvj. biskup svečanom načinom blagoslovio vodovod i izgradoju nakog čega uputiše se u mjesto preko kojega podjose u dugom oblodu pjevajuć Velike Litanije, pa presvj. biskupu na četu, u veliku crkvu, gdje se je odpjervalo „Tebe Boga hvalimo“ na sretno izvršenom djelu.

Iza svečanog crkvenog čina bio je u „Vitezičvom Domu“ a u prostorijama „Hrv. Čitaonica“ serviran objed za 20 osoba, kojemu je prisustvovali i presvj. g. biskup. Tu se je izmjenila viš nazdravica obč. odboru, presvj. biskupu, inženirima i dr., koje su prisutni oduševljeno pozdravljali, osobito pak krasne i ljubezne riječi presvj. biskupa, kojima je odzdravio i pozdravio prisutne. Oko 5 s. po podne odputovao je presvj. biskup u Krk, koji je na odlasku bio burno pozdravljen od mnogobrojnog občinstva, koje ga je izpratilo dobar komad puta.

Istog dana pogostila je občina na svoj račun sve radništvo, koje je bilo zaposleno kod gradnje vodovoda.

Vriedno je spomenuti još, da se za cijelo vrijeme radnje nije dogodila nikomu ni najmanja nesreća, te je tako svo djelo naj-

sretnije izvršeno. Vrbnik pak imade sada vrlo zdravu i dobru vodu svakomu tako rekuć ispred vratiju, jer je podignuto vise bunara, i to na Groh-tu, za Sv. Ivan, na raskrztju Gospojce, na placu, pred Crkvom, na Potčini.

Tim dijelom je dakle u Vrbniku izvršeno jedno liepo poglavlje u knjizi napredka i blagostanja zdravstvenog, što neće ostati poslednje nego ćemo započetim radom koracati i dalje stazom prosvjete i napredka za podignuće duševnog i tjelesnog blagostanja.

Javljamo ujedno, da se osnovalo ovdje „Vatrogasno društvo“, za koje se čutila dariva potreba, a osobito sada odkad imamo liepi vodovod društvo se pokazalo potrebnim, da u svakom slučaju nesreće požara pripravno i brzo nastoji da zaprieči i odstrani veće nesreće.

Pravila društva su već potvrđjena, te će se doskora sazvati konstituiraćuću skupštinu. Kako se vidi donio nam je vodovod već u početku jednu novu stečevinu na korist i dobrobit svih naš.

Produbljenje ulaza u dragu od Punta konačno je odučeno. Kako nam javljaju naši zastupnici iz Beča, privobilo je ministarstvu financija na ukupni trošak od K 137.000, u koji će se uračunati prinos općine (ili općinara) sa K 16.000, tako da država daje 121.000 kruna!

Voloski kotar:

Glavna skupština „Dječkog pripomoćnog društva“ u Voloskom Opatici obdržavala se je u subotu na večer u kom. realnoj gimnaziji u Opatici. Prisutno je bilo više članova i prijatelja društva iz mjesta i okolice. Iz odbornorskog izvještaja vladino sljedeće zanimive podatke: Društvo je bilo osnovano 10. veljače 1910. Započelo je poslovati pravo istom početkom prošle skolske godine. U ovoj prvoo društvenoj godini upisalo se je u društvo 99 članova i to: 29 utemeljelja, 32 redovita, 38 podupiratelja. Utemeljitelji su uplatili do sada svotu od K 1775, ostali članovi svotu od K 451 — Druvo je društvo u to doba primilo u iznosu od 2361-89 kruna.

Od darova spominjemo: Posujilnica u Voloskom u dva puta K 1100, Dr. Gjuro Červar, odvjetnik u Voloskom u dva puta svotu od K 600, Klub XIII. u Voloskom čisti prihod od zabare za društvo K 348, občina Kastav potporu za godinu 1909. K 100, občina Vepirnac potporu za god. 1909 K 100. — Čjehi je prihod bio u ovoj prvoo društvenoj godini K 4587-89.

Izdalo se je za to vrijeme K 947-02 od kojih otpade na potporu učenicima K 755. Potpore dobise učenici ili u knjigama, ili u odijelu, ili u školarini, ili u voznoj karti za tranvaj iz Opatici do Lovrana.

Gotova a blagajni ili uloženo u stedionici imade sada K 3640-82.

Iz Lovrana pišu nam: U zadnje dane dolaze ovamo radje visoki gosti nego li u susjednu Opaticu, gdje obično sve vrvi od židova bečkih i mađjarskih. Onomadne bio je ovdje mađjarski ministar predsjednik grof Klugen Hadervary bivši — gorke uspomene — ban hrvatski. Istodobno boravio je ovdje i hrvatski ban Dr. Tomašić sa odjelnim predstojnikom Chavrakom. Novine su pisale, da su inali ti mađjarski i hrvatski državnici čestili dogovora.

Sada se nalaze ovdje mađjarski ministar Lukacs, koji je odsjeo u svratištu „Lovran“. On je amo došao iz Rieke gdje ga na kolodvoru dočekase pr. dsluojnici oblasti a na čelu im riečki guverner grof Wickenburg.

Željeznica Lovran-Učka. Ministarstvo željeznica produljilo je za jednu godinu građevnom poduzeću „Union“ u Beču povlasticu za tehničke predradnje za gradnju željeznice na zube iz Lovrana do vrha Učke.

Porečki kotar:

Iz Novaka kod Motovuna. Kako se vidi iz cijen. Vašeg lista po svim se stranama Istre sve to više budi i osvješćuje naš narod. O Motovunskim Novcima rijetko se je kada stogod pisalo. Pa to je i razumljivo, jer ovdješnji narod nije imao do ove godine škole. A gdje škole nema znamo kako je. Sada se pak možemo i s njom pohvaliti. Nu nije dosta da imamo samo škole, već treba da imamo i dobroga učitelja, koji ne će žaliti ni vremena ni truda da našu djecu dobro uzgoji i da nas kulturno podigne. Mi se nadamo, da će senaš g. učitelj zauzeti svom dušom, te mu želimo puno uspjeha. Da se ovdješnji narod a osobito iz Novaške okolice što više osvješćuje kako je škola korisna i veoma potrebna, održavao je naš g. učitelj u nedjelju 15. t. m. j. vrlo uspjeti prvi roditeljski sastanak, kojem je prisustvovalo mnogobrojno občinstvo.

Dva sumnjiva slučaja bolesti u Taru občina Poreč. U sriedu večer obolila je jedna osoba u Taru na sumnjivoj bolesti. Ta je osoba umrla drugo jutro. Liednicima se je ta bolest i smrt činila sumnjivom te su mrtvo tijelo razdili i ustanovili, da je zbilja ta osoba oboje i umrla od kolere. Odmah bijahu poduzeti propisani koraci, da se bolest dalje ne širi; ukucani unargio a svi koji su došli s njim u doticaj, čuvani su od oružnika, da nemogu iz kuća. Na istoj bolesti reč bi, da je oboljela još jedna osoba. Bolest je donešena u Tar iz susjedne Italije (Svako nam dobro dolazi iz Italije!! Op. korr.) na jedrenjateh, koje dolaze tamo kreću kamenjem za lučke radnje.

Prošli utorkom umrla je od kolere u Poreču jedna osoba. Porečanima ta kolera da nije zazorna jer je iz Italije!

Koparski kotar:

Iz Kopraršine pšću nam: Sjećati ćete se g. urednici kako smo Vam se iz ovog kotara više puta pritužili na bivšega upravitelja naše političke oblasti kao predsjednika c. k. kotarskog školskog vieća, da pusti vladati i raditi Talijanom što i kako im je drago u ručenom vieću. Koliko ste puta iztakli kako je u tom vieću absolutni gospodar g. Dr. Bennati, koga ste svojim čitateljima više puta predstavili kao političkog poglavara. I nebižase nikada pri govora, opravdanja ili izjavaka na one vesti il tvrđaje. G. Schaffenbauer i šijor Felice spravise liepo sve u žep jer su znali, da je bilo sve rečeno, pravo i istinito.

Ali na žalost nije ni danas mnogo bolje ni na kotarskoj oblasti ni u kot. školskom vieću. Gospoda su možda od tada postala nješto opreznija i lukavija, ali od staroga slendrijana ostali su mnogi travogvi.

G. kotarskomu poglavaru neće i nemože nitko zamjeriti što obči i što žive u tiesnom prijateljstvu sa najradikalnijim talijanskim kolovodjama, koji ljube inače svaku c. k. javnu oblast istom ljubavi kao što ljube i naš narod. To je stvar odgoja i ako ćete osobnog g. usta. Ali ako im je to slobodno i dozvoljeno, nebi imalo biti dozvoljeno ni njemu, ni nikomu javnomu činovniku izkazivati više priznanosti i sklonosti do talijanskog gradjana nego li do slovenskog seljaka, vise ljubavi i priznanosti do talijanskog gospodina nego li do našeg kmeta — siromaha. Takovo bo držanje radja nemir i nestogu među stanovničtvom grada i vanjštine i proizvodjaja nepouzdanje il čak i mržnju do javnog činovnika, koga se smatra pristranim i nepravdnim.

Da se povrattimo na školsko vieće moramo iztaknuti nepobitnu činjenicu, da baš radi nemara ili nereda tog vieća, osobito školskog nadzornika nisu naše pučke škole na onoj visini, na kojoj su talijanske pučke škole ili na kojoj bi morale biti. Biti će

ovdje ili ondje nemaran učitelj, biti će da neima uzgojnih sredstava, biti će da ima odvise djece ili slabe prostorije itd., sve to rado priznajemo, ali usprkos tomu morao bi biti napredak u našim pučkim školama bolji i veći kad bi naš školski nadzornik točnije, ustrajnije, marljivije i poztivnije svoje dužnosti vršio.

Priznajemo rado, da mu je vrlo teško živjeti odjeljeno od obitelji, da je silno zaposlen kao veleposjednik i da ga volja i želja vuče i drugamo, ali radi svega toga škola nesmije da trpi i da naša djeca iz nje izlaze neuka il nedostavno podučena. Kad bi on n. pr. u uredu radio onoliko, koliko radi njegov talijanski drug, il kad bi nadzirao onoliko i onako naše škole, kako i koliko to čini taj njegov drug, tada bi se stalno i napredak u našim školama mogao takmiti sa onim u talijanskim školama. Medjutim to mu je jedno i drugo nemoguće dok bude svake sedmice 2, 3 i 4 dana odsutan iz kotara i pokrajine radi obiteljskih posala i dok bude drugi — kako zlobni jezici kažu — zanj spise rješavao.

Nitko se dakle neka nečuđi što se čuje glasne pritužbe, da se više puta na kot. poglavarstvu nenadje ovog il onog referenta (koji se valjda oslanjaju na uplívne rodbinske sveze) i da valja dugo čekati na rješitbu pojedinih podnesaka. Tim nemarnicima neće uvjek vriediti izprika, da ne imaju dostatnog osoblja pisarne, da neima tko prepisati ili preštampati itd. itd., jer usprkos takvom pomanjkanju radi jedna od glavnih daktilografa, za vrlo dobru plaću, samo 3—4 sata na dan, dočim rade sve ostale sav dan badava ili skoro badava. Ovu povlasticu ili protekciju nemožemo da shvatimo.

Imade dakle na našem kot. poglavarstvu više toga, proli čemu bi se moralo govoriti i pisati, ali za sada neka bude samo ovo u nadi, da će se onaj, koga se ovo tiče, sjeliti one: mudrom i jedno oko dosta! „Nepitajte tko, nego što!“

Razne primorske vesti.

Revizija popisa pučanstva u Trstu. Nastojanjem slavenskih tršćanskih rodoljuba okupljenih u političkom društvu „Edinost“ našlo se je c. k. namjestništvo u Trstu prinukanim, da obnovi djelomice popis pučanstva u Trstu t. j. da provede reviziju onog diela gradjanstva, koje se je na popis magistratskih plaćenika pritužilo i koje bijaše od lihi plaćenika ružno prepraveno. Putem javnosti doznale su oblasti, da su magistratski plaćenici, nazvani po pisni komesari na desete hiljada tršćanskih Slavena preko noći u čistokrvne Talijane pretočili te nisu mogle od manje a da se ta službena falzifikacija neopravi.

C. k. namjestništvo imenovalo je dvije komisije od službenih osoba, koje su imale pregledati sve one popisne listine, za koje drže da su izkrivljene ili za koje su doznale, da su ih magistratskih komesari samovoljno popunili ili izkvarili. Te su komisije uredovali u dvim prostorijama grada kamo je mogao svaki gradjanin, da se uvjeri e da li su podatci o njegovom popisu valjano uneseni. Te su komisije radile preko mjesec dana i kako se čuje biti će brzo svojim radom posve gotove. Slovenski su listovi u Trstu doznali, da su te komisije pregledavajuć popisne listine, nabrojile za 20.000 Slovenaca u Trstu i okolici više nego li su ih nabrojili magistratski plaćenici i falzifikatori. Oni su dakle htjeli okrašti tršćanske Slovence za 20.000 duša, te iste pribrojiti talijanskostanovničtvu, da bude tako broj prvih neznaatan a drugih mnogo veći, nego li u istinu je.

Ako se pomisli, da ove komisije nisu pregledale sav popisni elaborat, nego samo jedan dio t. j. onaj, o kojem se je sumnjalo, da nije točno il pošteno uveden

bio, tada će se doći lahko do zaključka, da bi broj Slovenaca u Trstu poskočio još za mnogo hiljada kad bi se sav taj popisni čin pregledalo i popravilo.

Tršćanska je kamora htjela umjetno utući bar ovih 20.000 Slovenaca, što njoj nije pošlo za rukom; ugrabila ih je dođuše mnogo hiljada, al su bar ori spšteni.

Kaosto su posjupale gradske oblasti u Trstu kod popisa pučanstva sa Slovencima, tako su radile i talijanske ili talijanske občine Istre sa Hrvatima i Slovencima, koji se nalaze u rečenih občinah. U svih občinah polit. kotara Poreč, Pula, Kopar, Lošinj itd. s kojima upravljaju Talijani, a u kojih imade velik broj našega naroda, ukrali su nam talijanski popisni komesari na hiljade i hiljade naših ljudi, koji se nisu znali ili mogli opričiti talijanskoj prevari. Kad bi se htjelo u Istri provesti pregled ili reviziju posljednjeg popisa pučanstva od pravednih i poštenih osoba, spao bi veoma nisko sadašnji broj talijanskog stanovničtva Istre, dočim bi visoko poskočio broj Hrvata i Slovenaca Istre.

Južni slavni na carevinskom vieću. (Izbori u odsjke.) U sriednici od 11. o. m. provedeni su izbori u odsjke. Mladoci su prepustili dru. Ravnihar, slov. liberalu, mandate u trim odborima.

Između južnih Slavena izabrani su u odsjke sljedeći zastupnici.

1. Odsjek za državne činovnike (51 član): Dulibić, Gostinčar, Mandić, Vukotić;
2. nacionalno-politički odsjek (51 član): Grafenauer, Gregorič, Smolaka, Spiničič;
3. bosanski odsjek (51 član): Ravnihar, Barbo, Biankini, Krek, Laginja, Prodan;
4. Zemljorastere. ni odsjek: Spiničič, Laginja, Hladnik;
5. proračunski odsjek (51 član): Čingrija, Dulibić, Korošec, Sušteršič;
6. željeznički odsjek: Biankini, Jarc, Korošec;
7. financijski odsjek (51 član): Ivčević, Fon, Korošec, Sušteršič;
8. odsjek za poslovnik: Ivčević, Poganičnik;
9. obrtni odsjek: Čingrija, Jarc, Mandić, Žitnik;
10. pravni odsjek (26 članova): Fon;
11. politički odsjek (51 član): Hladnik, Povše, Smolaka, Roškar;
12. tiskovni odsjek: Ivčević, Žitnik;
13. socijalno-politički odsjek (51 član): Gostinčar, Benkovič, Krek, Tresič;
14. odsjek za socijalno osiguranje (51 član): Gostinčar, Krek, Tresič, Vrstovšek;
15. naučni odsjek (51 član): Smolaka, Spiničič, Jaklič, Vrstovšek;
16. pravosudni odsjek (26 članova): Jarc, Spiničič;
17. odsjek za osiguranje pomoraca (26 članova): Ravnihar, Rybar, Čingrija, Dulibić;
18. porezni odsjek (51 član): Vukotić, Povše, Sušteršič, Poganičnik.

U obranheni odsjek (51 član): Tresič, Poganičnik, Žitnik i Pišek a u vinski odsjek, (26 članova): Ravnihar, Biankini, Laginja i Brendič.

U odboru proti skupoci kojemu je predsjednikom zast. Mandić nalaze se osim njega zast. Biankini i Roškar.

Hrvatsko narodno pokrajinsko kazalište. Uprava kr. zem. hrvatskog kazališta u Zagrebu želeći udovoljiti kulturnoj potrebi našega naroda u pokrajini, smatrala je za svoju dužnost, da osnuje jedno dobro uređjeno i u svemu osigurano kazalište za pokrajinu, pod naslovom: Hrvatsko narodno pokrajinsko kazalište. Ovo će kazalište, erpeći moralnu i materijalnu podporu u Zagrebu, vršiti namijenjenu mu umjetničku misiju u svim većim gradovima naše domovine, te se ni u kom slučaju ne smije smatrati običnom putničkom družinom, nego kao jedan putnički odio zem. hrvatskog kazališta, namijenjen pokrajini. Ensemble je sastavljen iz ponajboljih umjetničkih sila, a osim toga će i prvaci zagrebačke pozornice izmjenjivati kao gosti glumiti svoje po najbolje kreacije. Imati će na raspoloženje sav repertoire ponajboljih domaćih i stranih igroka za književne kazališta u Zagrebu. Kostumski i scenerički biti će takodjer podpuno obskrbljeno iz spremišta zem. hrvatskog kazališta, te će u svemu dielovati

prema reziji zagrebačke pozornice. Budući da je i sam književno-umjetnički odiova kazališta u rukama jednoga od naših odličnih dramskih književnika, te je opravdane nađe, da će ova najnovija narodna ustanova biti dostojna razsadnicu dramskoga umjeca u pokrajini. Umjetničko osoblje sastavljati će gospodje: Lyanka Zlata, Bogdana Milica, Hajdušković Katarina, Vučićeva Marija, Ambroševa Jelena, Dirova Milica, Nikolićeva Danica, Hečinecova Štefica i Haramija Milica; gospoda: Marković Mihajlo, Nikolić Božidar, Lyanka Stjepan, Radović Aleksander, Hajdušković Nikola, Vučićević Ilija, Dir Rudolf, Ambroš Antun, Petrovič Mašenko i Todorović Dušan. — Gostovat će izmjenjivno svi prvaci zemaljskog hrvatskog kazališta u Zagrebu.

Za kandidata občinskog tajništva. U svrhu da se mogu praktički izvršebati kandidati za službu občinskih tajnika razpisao je Zemaljski Odbor natječaj na 4 podpore od K 600 svaka za godinu dana, počimajuć od 1. februara 1912 uz to:

- 1) da se nakon svršene vježbe kod občinskog ureda, kojega će odrediti Zemaljski odbor, dotičnik podvrgne ispitju, koji bi bio uveden od Namjestništva dogovorono sa Zem. odborom, pohadajući eventualno mjesečni tečaj daljnjeg usavršenja što će se držati kod Zem. odbora;
- 2) da se ina molitelj (ili njegovi roditelji, ako on ne posjeduje ništa) — obvezati, te će vratiti pokrajini novce ako u ustanovljenom roku ne položi sa uspjehom propisani ispit, ili se, imajući prilike, ne posveti službi kod koje občine.

Molbe imaju biti podnesene Zem. odboru u Poreču do 15. novembra 1911. Natjecati se mogu austrijski državljani, koji su navršili 18 godina, neporočni i tjelesno zdravi, neprikornog čudorednog vladanja i koji mogu dokazati, da su svršili nižu gimnaziju ili nižu realku, ili da posjeduju u obće primjerenu naobraženost, što će u potonjem slučaju imati da dokazu prijavnim ispitom kod Zemaljskog odbora.

Iz Amerike nam pišu: Dne 3. septembra t. g. vjenčao se u Chicgo Frane Justinčić iz Garice (obč. Vrbnik) na otoku Krku sa gėnom. Anom Kulja rodom iz Strj Souc iz Galicije. Na vjenčanju kumevali su Anton Sučić sa gėnom. Fany Bolė i Frane Plišić sa gėnom. Barijon Pockajška. Uz mnoge nazdravice mladencima nezaboravise svatovi na našu zaslužnu Družbu te skupiše za istu 4 dolara ili u našem novcu K 18-80. — Bog pozivi mladence i radojlubne svatove!

Jubilej novinara. Na 6. o. m. j. slavio je urednik „Narodnog Lista“ u Zadru g. Juraj Biankini četrdeset godišnjicu svog novinarskog rada. Jubilarac primio je tom prigodom mnogobrojne čestitke, kojima se pridružujemo i mi.

Novi biskupi Dalmacije. Usljed promaknuća msgr. Dra Vicka Pulistića zadarskim nadbiskupom imenovan je šibenskim biskupom Dr. Juraj Carič, dosadašnji posevećeni biskup Makarski. — Dne 29. t. m. biti će svećano otolicevan za Splitskoga biskupa novoimnovani biskup Dr. Antun Gjiivoje, bivši rektor središnjeg bogoslovnog sjemeništa u Zadru.

Njemačka provala u naše Primorje. Kako provaljaju Nemci ustrajno i žilavo u naše krajeve, pokazuju nam sljedeće brojke. God. 1900 nabrojeno je u Trstu i okolici službeno 8880 Niemaca; god. 1910 več 9689 Niemaca. U Gorickoj god. 1900 bilo ih je 3498 a god. 1910 več 4488. U Istri god. 1900 bilo ih je 7076 a god. 1910 več 11.725. Oraj neobični porast u Istri imade se pripisati razviklu ratne luke u Puli te pomorstim lječilištam u Opatici, Lovranu, na Brionih, Portoroše itd.

Ove brojke nalaze se u listu „Deutsche Erde“, u kojem se tuži neki Dr. R. pl. Pfandler, da se do sada neispunise nađe, koje su Nemci stavljali u noru državnu željeznicu.

Glede Talijana — čini mu se — da time položaj njihove većine u Trstu sve to težim radi pritiska slavenske manjine te priznaje na kuncu, da je taj grada upućen jedino na doseljivanje iz slavenskih zemalja koje ga obkoljuju.

Buduc
i odio
od na-
te je
ija na-
ndnien
Umjet-
yanka
e Ka.
a Jele-
Hoch-
spoda
yanka
sković
Au-
orović
vi pr-
u Za-
ra. U
kan-
razpi
pod-
dana,
:
ob-
malj-
koji
ovor-
ntu-
a što
odi-
bve-
o u
hom
ne
od-
911.
ani,
ni i
nog
svr-
da
ost,
do-
kog
m-
Ju-
ku
iz
ku-
ny
on
en-
už-
ara
o-
rio
g-
og
m
se
o-
r-
m
u-
l.
ga
n
og
e.
ro
te
i
10
00
U
d.
u
te
i,
e
el.
e,
u
a
e
e
h

Vedri daniel. Tako se zove najnovija knjiga pjesana za mladež od Josipa Mitakovića. Knjiga je tvrdo ukoričena u kvart-formatu, vrlo lijepo ilustrirana te zgodna za učeću mladež. Josip Mitaković je naš priznati pjesnik te su njegove pjesme našle uvijek na sveobće priznanje. Cijena knjige je K 2, a dobiva se u nakladnoj tiskari Vogler u Sarajevu. Prodavačima i knjižarama 35% popusta.

Našim morem i našim krajem. Prd tim naslovom izdao je naš zemljak i omiljeni pjesnik Rikard Katalinić Jeretov knjižicu priča. Te njezne priče iz života naših ljudi uz naše more, pisane su pravom pjesničkom dušom te se čitaju slatno kao na dušak. Knjiga stoji K 1:50, a dobiva se kod pisca u Zadru. Preporučamo toplo ove lijepe priče.

Zaključ o ugarsko-hrvatskoj nagodi. Po izvornicima izdao Dr. Ivan pl. Bajčić, ravnatelj kr. zem. arhiva i kr. sveuč. profesor. Sa fotograf-kim snimkom § a 66. Drugo ispravljeno i popunjeno izdanje. Zagreb. Našla la knjižara Mirka Breyera. Cijena 60 fl. (Tko naputnicom ili u markama pošalje 70 fl. dobiva poštom franco dostavljeno.) Naručuje se kod nakladnika, kao i kod ostalih knjižara.

NAVJETA DANA ZA VARIJA
ANT. RADIG
(S PALATO)
Najbolje cijenke šale badava

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljutne pjege i zadržu i zdrave nježno mekanu kožu i bijel put, umiva se samo sa
Gospodja
ilijansko-mlječnim sapunom (Sleekapf-rd-Liennaleb-seife)
(Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Jena, 2. E
Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

M. U.
Dr. Dragutin Ciotti
Lječnik bolestničke blagajne civilnih radnika c. i kr. ratne mornarice ordinira od 12—1. Via Epulo 30

Najizvršnije i najbolje tambure pravi i razrašilje
Prva sisačka tvornica tambura
J. STJEPUŠIN,
SISAK (Hrvatska).

Osim tambura i skladna za tambure imaju razna glasbala, kao: gusle, citare, gitare mandoline, harmonike ovarine itd., za koje se saje poseban cijenik sa slikama.
Veliki ilustrirani cijenik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi stručovni tamburaški mjesečnik, pod naslovom "Tambura", koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe, a stoji na godinu samo 5 kruna.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u
Biserari Laginja i drug. u Puli ulica Giulia 1.
Cijena od 2 do 10 para.
Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor
gotovih odijela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.
NOVOST
Konfekcija za gospodje englezki zajamčeni i promocivi ogrtač
Krojačnica I. reda
Ignazio Steiner
GORICA PULA TRST
PIAZZA FORO

Petrove kapijice.
Dr. zvalom vis kr. zem. vlade slavljem u prometi lijek u javni i poljičeničkim stručnjacima i prokušani protu svima bolestima: želuca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.
Sa Lavljem je od samih svojih sokova, biljka i korovnja, te se preporuča svakomu, koji boluje od slabih proljave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaze svakomu u protu slabu probavu, mučninu, kroničnom kataru želuca i crijeva. Uniruje žive i okrepiljuje cijeli organizam.
Cijena: 1 bočica 50 flira, 2 bočice 100 flira, 3 bočice 150 flira. Pošta i pakiranje se plaća.
Dobivaju se samo u ljekarni k. sv. Petru
FR. SULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica 2.

Jeftino česko PIRJE
za krevete
5 kg. novo čišano K 900, bolje K 12—
biele pahuljice čišane, 18— " 24—
kao snjež. bele pahuljice čišane . . . 30— " 30—
Razrašilje se franko pouzrećem.
Zanjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.
BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Objavljeni koledar
Danica za 1912.

Prodaje se
krasno i umjetno izradjena slika koja predstavlja Isusa uz ječinu cijenu. Slika je na uvid u tiskari Laginja i dr., gdje se doznaje i za cijenu.

L. STEFFANUTTI - PULA
Skladište pokućstva, zrcala, slika itd.
Nemogući u ovo kratko vrijeme ra prodati svu zalihu pokućstva, preneli smo naše skladište pokućstva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajući to vrlo pošt. i čestitu zahvaljujemo ra susretljivosti i p. d. kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje nekakošni i do sada naju sustrastivisti običavajući poštom obniti u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cijenama.
TVRDKA L. STEFFANUTTI.

POZOR RODOLJUBI!
ZAHTEVAJTE POSVUDA
NAŠE IGRAČE KARTE
"PRIMORKA"
PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA
brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!
Novi popravljivi sustav!
Čvrsta izradba podpunoma iz kovana željeza i željezne ploče!
Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih parova iz nekog željeza!
Za jeftinije cijenke!
Dopisuje se slovenski i hrvatski!
Donička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Sjeverne, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir* parobrod: **Martha Washington** . . . 7. oktobra Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*, Gruz*, parob.: **Laura** . . . 12. oktobra Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svijeta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Molino Piccolo 2, II. (brzjavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

* ujetno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2-49 K; **prva vrsta polusivilo** 2-80 K; bijelo 4 K; bijelo, polubijelo 5-10 K; 1 kg **očišćuje**, kao snieg bijelo, očišćano 6-40 K; 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K; 7 K; bijelo, fino 10 K; **najbolje prve pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavnog, bijelog ili žutog nanjinga, s **pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa 2 jastucima, svaki 20 cm dug, 68 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljicima perjem 16 K; pola pahuljica 20 K, pahuljica 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3-50 i 4 K. — Razsihaje se pouzdanom poštom 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopada vraća se novac. — **Cièntel badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 76 J., Šumava.

Ljekarnika A. THIERRY-a balsam

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

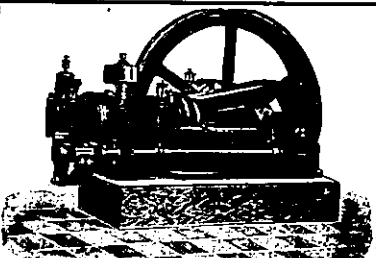
A. THIERRY
Alsin echter Balsam
A. Thierry in Pregrada

Zakonom zaštićen.
Svako patvanjenje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavarava jućom markom progani se kazneno po sudi i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, provalje, hodeći pluć, spječalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pominjanja stolice, zubobolji i ustnih bolesti, irganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6,1 ili 1 vel. posebna boca K 5/60

Thierry-eva centifolijska mast

stjepuna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleđa, upala, aličest odstranjivanje sva strana tijesna, koja su došla u tijelo pa čest predubrotne operacije, koje su sa bolima skopane, ljekovita kod još tako-starih rana, 2 pusude svake K 3/60.

Izvor: Uklarana „K. Angele čuvara“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — D.o.b va se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namjestaje snage, dalje namjestaje na mješavi plin proizvadjaju :

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESSDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja :
Tehnička poslovnica:
EMANUEL KRAUS,
 TRST, Via San Nicolo 2/b.
 Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća
 Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.
 Dopusivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrijeme često nuđe na prodaju troske nikačve vrijednosti za Thomasovo brašno, kod kupovine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zvezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika
HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.
 Ponude sa izvornim cijenama dobiju se odmah na zahtjev.
DRUŠTVO PROIZVODNIA THOMASOVIH FOSFATA.

Aus-ro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
 Vlastito odpravno štvo na Rieči, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. jula do 30. oktobra 1911.

Pruga: Puna-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prje podne				po podne
5 —	odl.	VPCNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.		dol.	4.25
6.15	dol.	Glavot	odl.	3.40
6.20	odl.		dol.	3.35
6.50	dol.	Malinška	odl.	3.05
7 —	odl.		dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	3.10
7.50	odl.		dol.	2 —
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Ujetno pristajanje u Rijecama i Torkolama.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baska i natrag.

Svake 4 danje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake 4 danje
prje podne				po podne
7.35	odl.	VRIEKA	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.		dol.	6.10
12 —	dol.	BASKANOVA	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošnjveti i natrag.

Svaki poned.	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prje podne				po podne
7.35	odl.	VRIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.		dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.		dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠNJEVI	odl.	3.30

Ujetno pristajanje u Malom Lošnjvu, luka sv. Martina.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki poned. Subotu Nedjeljo	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki poned. Subotu
prje podne				po podne
3.45	odl.	V Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5 —
5 —	odl.	Rijeka	dol.	4.50

Ujetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki četvrt. Subotu
prje podne				po podne
7.35	odl.	V Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.		dol.	6.10
12.30	dol.	RAB	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošnjmali.

Svako četvrtika tamo i natrag. 6.45 pr. p. odl. RAB dol. 7.30 na večer 8.15 dol. LOŠNJEVI odl. 4 — po pod.

U Malom Lošnjvu prilikom na parobrode brze Pruge Trst-Kotor. (SIS „Baron Gaultier“ i „Prinz Hohenzoln“.)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baska-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svake petka
prje podne				po podne
10.30	odl.	VRIEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.		dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.		dol.	6.10

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Losnjveti i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svake petka
prje podne				po podne
2 —	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.		dol.	3.40
3.50	dol.	Baska	odl.	2.20
3.55	odl.		dol.	2.15
5.25	odl.	RAB	odl.	12.25

Ujetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prje podne	prje podne				po podne	po podne
7.35	10.50	odl.	VRIEKA	dol.	5 —	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.		dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.		odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.		dol.	2.45	2 —
10.40	1.35	dol.		odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.		dol.	1.45	1 —
11.2	2.20	dol.		odl.	1.45	12.20
11.30	2.25	odl.		dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prje podne	prje podne
1 —	1.20	dol.	Raskanova	odl.	11.25	—
2.20	4.20	dol.		dol.	11.15	—
3.40	4.45	odl.	Rab	dol.	9.25	—
4.05	5.10	dol.		dol.	9.15	—
4.10	5.20	odl.	Lan	dol.	8.50	—
5.20	6.40	odl.		dol.	8.40	—
5.30	6.40	odl.	Veli Lošnj	dol.	7.15	9.20
5.40	6.50	dol.		dol.	7.05	9.10
5.50	7 —	odl.	Mali Lošnj*)	dol.	6.55	9 —
6.40	7.40	dol.	NEREZINE	dol.	6.45	8.45

*) Luka Sv. Martina. Ujetno pristajanje u Puntu i Leparu. Ravnateljstvo si pridržuje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.